ДОВГИНЦІВСЬКА РАЙОННА В МІСТІ РАДА
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ

Р І Ш Е Н Н Я

18.11.2026 м. Кривий Ріг № 543

Про стан роботи щодо забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в закладах освіти району

Заслухавши доповідь начальника відділу освіти виконкому районної в місті ради Завалія Ю.С., виконком районної в місті ради відзначив, що в закладах освіти Довгинцівського району проводиться робота щодо всебічного розвитку і функціонування української мови як державної.

Відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» популяризація української мови в закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної освіти охоплює всі основні напрями діяльності: освітній процес, управління, внутрішню та зовнішню комунікацію, взаємодію з батьками й територіальною громадою. Державною мовою надаються всі освітні послуги, ведеться діловодство, здійснюється інформаційно-просвітницька діяльність, створюються цифрові інструменти та ресурси для навчання і дозвілля. Відділом освіти забезпечуються заходи контролю щодо неухильного дотримання мовного законодавства в освітньому процесі.

Створення в закладах освіти району цілісної системи розвитку, підтримки та утвердження української мови як державної базується на посиленні мотивації до вивчення української мови як важливої складової української ідентичності та громадянської відповідальності. Кадровий склад вчителів української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти району сприяє якісній реалізації мовного компоненту Державних стандартів загальної середньої освіти. У 2026/2027 навчальному році в гімназіях і ліцеях району працюють 65 вчителів української мови і літератури, які демонструють один з найвищих рівнів педагогічної кваліфікації серед вчителів навчальних предметів. Близько 85% вчителів мають стаж роботи понад 20 років і вищу кваліфікаційну категорію. Педагогічні звання «старший учитель» і «учитель-методист» присвоєно 50% вчителів української мови. Серед вчителів початкових класів, які формують мовленнєві компетентності учнів 1-4-х класів, 78% працюють понад 20 років, 67% мають вищу атестаційну категорію і 40% - педагогічні звання. Переможцями і призерами регіональних і всеукраїнських етапів конкурсів педагогічної майстерності протягом останніх років стали 5 вчителів початкових класів Криворізьких гімназій №№9, 94.

З метою поглиблення знань понад обсяги навчальних програм, стимулювання пізнавальної активності, розвитку критичного мислення і креативності у всіх закладах загальної середньої освіти організовується участь у творчих конкурсах з української мови і літератури. Найвищі досягнення протягом 2024-2026 років показали учні Криворізьких ліцеїв №№24, 81, 129, Криворізьких гімназій №№9, 65, 87, 90, 94, 108, 130.

Робота щодо популяризації української мови в позаурочний час набула сучасних інтерактивних форм і здійснюється із використанням форматів гри, творчих проєктів, мистецьких та соціокультурних акцій із залученням партнерських організацій. Активно застосовуються ресурси сучасного цифрового простору, зокрема власні освітньо-інформаційні канали у соціальних мережах. У всіх закладах активно реалізується міський освітній проєкт «Мова на перервах», спрямований на формування мотивації до спілкування українською мовою в неформальному учнівському середовищі. Щороку підтримуються традиції проведення днів української писемності та мови, Шевченківських днів, Міжнародного дня рідної мови, написання Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності.

Впродовж останніх років здійснюються заходи для підтримки і розвитку української мови серед здобувачів освіти, які вимушено виїхали за межі України через повномасштабне вторгнення. У поточному 2026/2027 навчальному році близько 15% учнів гімназій і ліцеїв перебувають за кордоном і продовжують навчатися в закладах району за індивідуальною формою. Цим учням у повному обсязі доступні бібліотечні ресурси, консультаційна підтримка педагогів, освітні і культурні проєкти, що реалізуються в закладі.

Значна увага приділяється використанню ресурсу шкільних бібліотек щодо інтеграції в україномовний літературний і мистецький простір. Впродовж останніх років у всіх закладах загальної середньої освіти проведено списання підручників і посібників, що не відповідають освітнім програмам і були видані недержавною мовою. Разом з цим, для забезпечення освітнього процесу бібліотеки отримали 118 940 примірників сучасних підручників, з них 18 249 примірників підручників з української мови і літератури. Відбувається оновлення фондів бібліотек літературою українських авторів, перекладами світових бестселерів українською мовою та яскравими виданнями для дітей.

На рівні дошкільної освіти мовне середовище формується завдяки природному мовному зануренню в повсякденну діяльність дітей. Україномовне спілкування в закладах дошкільної освіти району забезпечується упродовж усього дня: під час занять, ігор, прогулянок, прийому їжі, спортивних активностей, інших режимних моментів. Вихователі проводять значний обсяг інформаційно-роз’яснювальної роботи, спрямований на популяризацію української мови в родинах вихованців. Протягом останніх років в закладах дошкільної освіти №№ 111, 116, 130, 133, 162, 203, 204, 210, 227, 236 напрацьовані ефективні практики інтерактивної взаємодії учасників освітнього процесу.

Разом з цим, у подальшій роботі щодо реалізації мовної політики в освітньому середовищі необхідно приділяти більше уваги заходам щодо

утвердження української мови як елементу національної ідентичності, єдиної мови спілкування в освітньому середовищі і поза його межами.

Враховуючи вищевикладене, з метою забезпечення вимог законодавства у сфері забезпечення українськомовного освітнього середовища, керуючись законами України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про освіту», рішенням Криворізької міської ради від 31.03.2016 №381 «Про обсяг і межі повноважень районних у місті рад та їх виконавчих органів», зі змінами, виконком районної в місті ради ***вирішив***:

1. Інформацію начальника відділу освіти виконкому районної в місті ради Завалія Ю.С. про стан роботи щодо забезпечення всебічного розвитку і функціонування української мови як державної в закладах освіти району взяти до відома.

2. Затвердити заходи щодо розвитку і функціонування української мови як державної в закладах освіти району на період до 2030 року (додаток).

3. Відділу освіти виконкому районної в місті ради (Завалій Ю.С.):

3.1 здійснювати контроль щодо неухильного дотримання законодавства в частині використання державної мови в освітньому процесі – постійно;

3.2 аналізувати виконання заходів щодо розвитку і функціонування української мови як державної в закладах освіти району на період до 2030 року – щопівріччя.

4. Керівникам закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти району:

4.1 посилити особистий контроль щодо дотримання мовного законодавства в освітньому процесі – постійно;

4.2 організувати виконання заходів відповідно до визначених термінів;

4.3 активізувати роз’яснювальну роботу з учасниками освітнього процесу щодо формування і підтримання єдиного українськомовного середовища – постійно.

5. Питання про хід виконання рішення розглянути на засіданні виконкому районної в місті ради у листопаді 2027 року.

6. Координацію роботи щодо виконання рішення покласти на відділ освіти виконкому районної в місті ради (Завалій Ю.С.), контроль – на заступника голови районної в місті ради з питань діяльності виконавчого органу Фролова П.Ю.

Голова районної в місті ради ***Ігор РАТІНОВ***

Додаток
до рішення виконкому
районної в місті ради
від 18.11.2026 № 543

ЗАХОДИ
щодо розвитку і функціонування української мови як державної
в закладах освіти району на період до 2030 року

№ з/п	*Зміст заходів*	*Відповідальні за виконання*	*Термін виконання*	*Очікуваний результат*
1	Забезпечення неухильного виконання Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту» в частині мови освітнього процесу в закладах дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Постійно	Дотримання мовного законодавства в освітньому процесі
2	Проведення заходів на відзначення: - Дня української писемності і мови (27 жовтня); - Міжнародного дня рідної мови (21 лютого); - Шевченківських днів (9 березня); - Дня слов'янської писемності і культури (24 травня)	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Щорічно	Підвищення громадянської свідомості здобувачів освіти, формування поваги до державної мови
3	Організація участі у написанні Всеукраїнського радіодиктанту національної єдності (27 жовтня)	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Щорічно	Зміцнення державного статусу української мови

4	Проведення заходів на відзначення річниць з дня народження українських письменників: - 200 років від дня народження Леоніда Глібова; - 90 років від дня народження Василя Стуса; - 110 років від дня народження Олеся Гончара; - 150 років від дня народження Олександра Олеся; - 180 років від дня народження Панаса Мирного; - 210 років від дня народження Пантелеймона Куліша; - 260 років від дня народження Івана Котляревського; - 140 років від дня народження Остапа Вишні; - 100 років від дня народження Ліни Костенко; - 150 років від дня народження Володимира Винниченка	Керівники закладів загальної середньої і позашкільної освіти	05.03.2027 06.01.2028 03.04.2028 05.12.2028 13.05.2029 07.08.2029 09.09.2029 13.11.2029 19.03.2030 23.07.2030	Формування свідомої громадянської позиції через яскраві зразки життєвого та творчого шляху видатних особистостей України
5	Організація участі у розробленні міської програми літератури рідного краю «Літературне Криворіжжя» для учнів 5-12 класів	Керівники закладів загальної середньої освіти	2026-2028 роки	Розширення мовно-літературного контенту творами місцевих авторів для використання в освітньому процесі

6	Популяризація української мови в публічній комунікації, цифрових сервісах та освітніх медіаресурсах шляхом висвітлення тематичних заходів, презентацій і відеоматеріалів	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Постійно	Популяризація української мови через соціальні мережі, цифрові сервіси, медіа-ресурси
7	Залучення батьків здобувачів освіти до участі в мовно-освітніх ініціативах в питаннях утвердження державної мови (акція «Говоримо українською вдома»)	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої освіти	Постійно	Формування українськомовного сімейного простору
8	Організація участі здобувачів освіти у творчих заходах: - Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика; - Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської і студентської молоді імені Тараса Шевченка; - Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості; - написанні науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України; - олімпіадах з української мови і літератури	Керівники закладів загальної середньої і позашкільної освіти	Щорічно	Підвищення рівня мовленнєвої компетентності здобувачів освіти, стимулювання творчої і дослідницької діяльності
9	Реалізація міського освітнього проєкту «Українська на перервах»	Керівники закладів загальної середньої освіти	Постійно	Підвищення рівня мовленнєвої компетентності здобувачів освіти
10	Організація участі у міських творчих заходах: - фестивалях художньо-мовленнєвої творчості серед вихованців закладів дошкільної освіти «Мовознайко» та	Керівники закладів дошкільної і загальної середньої освіти	Щорічно	Підвищення інтересу наймолодших здобувачів освіти до вивчення української мови, розвиток мовленнєвої та творчої активності

	«Мовленнєві перлинки»; - конкурсі дитячої творчості «Первоцвіт» серед учнів 3-х класів закладів загальної середньої освіти			
11	Залучення вчителів до проведення мовних клубів, створення онлайн-ресурсів «Говоримо українською правильно», «Орфографічний практикум», тощо	Керівники закладів загальної середньої освіти	Постійно	Надання дієвої допомоги в оволодіння лексичними, орфоепічними, граматичними, орфографічними нормами української мови
12	Створення та функціонування на базі бібліотек закладів освіти інформаційно-ресурсних центрів популяризації української мови і культури	Керівники закладів загальної середньої освіти	Постійно	Популяризація української літератури, підтримка освіт-нього процесу
13	Розширення мережі гуртків української народної творчості, театрів, фольклорних та мистецьких колективів	Керівники закладів позашкільної освіти	2027-2030 роки	Зміцнення духовних основ шляхом використання української культурної спадщини
14	Реалізація учнівських проєктів (мовних челенджів і флешмобів, журналістики, блогерства і медіатворчості)	Керівники закладів загальної середньої і позашкільної освіти	Постійно	Розширення сфери застосування української мови
15	Проведення моніторингу функціонування української мови як державної в закладах дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Керівники закладів дошкільної, загальної середньої і позашкільної освіти	Щорічно	Отримання об’єктивної інформації про стан роботи на виконання мовного законодавства

Керуючий справами виконкому ***Олександр ГИЖКО***